

Sygn. akt V CSK 572/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa J. K.

przeciwko R. N.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 marca 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 19 marca 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) przyznaje adwokatowi T. N., prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w K. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...]
kwotę 3.600,- (trzy tysiące sześćset) zł, powiększoną o należną
stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu powodowi w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód J. K. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 marca 2015 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 24 kwietnia 2014 r., którym oddalono powództwo przeciwko komornikowi R. N. o zapłatę kwoty 1.094.250 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Powód opart wnioski na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Co do pierwszej z nich podniósł, że zachodzi potrzeba wyjaśnienia relacji pomiędzy art. 948 k.p.c. i 951 k.p.c. a art. 156 ust. 3 i 4 u.g.n., które przedstawił w formie trzech pytań:

(1) Czy wykładnia Sądu Najwyższego co do konieczności stosowania art. 156 ust. 4 u.g.n. w postępowaniu cywilnym pozostaje aktualna również jeśli chodzi o postępowanie egzekucyjne?

(2) Czy przepis art. 951 k.p.c. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 156 ust. 4 u.g.n.?

(3) Czy naruszenie przez komornika sądowego w toku egzekucji z nieruchomości wymogu aktualizacji oszacowania przewidzianego art. 948 k.p.c., będącego elementem opisu i oszacowania przewidzianego art. 947 k.p.c., prowadzi do stwierdzenia o niezgodności z prawem działania komornika?

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), które wiąże się z określonym przepisem prawnym i ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej ale i innych podobnych spraw, wymaga precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). W zasadzie powinno to być zagadnienie nowe, o charakterze rzeczywistym, a nie teoretycznym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji. Argumentacja uzasadniająca wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi zawierać odrębne, pogłębione wywody wskazujące na zaistnienie powołanych okoliczności (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., II PK 3/08, nie publ.; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Uzasadnienie przedstawione przez skarżącego nie odpowiada powyższym wymaganiom. Przedstawionym zagadnieniom nie towarzyszą oddzielne, uporządkowane wywody prawne, wskazujące na poglądy orzecznictwa i judykatury lub ich brak. Skarżący poprzestał na lakonicznym opisie sytuacji faktycznej i prawnej. Wskazać ponadto należy, że pojęcie „istotne zmiany” zaszłe w stanie nieruchomości pomiędzy sporządzeniem opisu i oszacowania a terminem licytacyjnym w rozumieniu art. 951 k.p.c. było przedmiotem wykładni w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 1977 r., III CRN 239/76 (OSNC 1977, nr 11, poz. 217), w którym wyjaśniono, że wymieniony przepis przewidujący fakultatywną możliwość sporządzenia dodatkowego opisu i oszacowania nieruchomości, ma zastosowanie tylko wtedy, gdy pomiędzy sporządzeniem opisu i oszacowania a terminem licytacyjnym nastąpią istotne zmiany w stanie nieruchomości powodujące zdezaktualizowanie się poprzedniego opisu (np. zniszczenie części budynku wskutek pożaru, lub przeciwnie - wzniesienie nowej budowli). Sam upływ czasu nie pociąga za sobą potrzeby dokonania dodatkowego opisu i oszacowania, jeżeli nie wywołał zmian w stanie nieruchomości. Stanowisko to złagodzone zostało w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 1998 r., I CKN 639/97 którym stwierdzono,

że przez "zmiany w stanie nieruchomości" z art. 951 k.p.c. trzeba rozumieć zmiany rynkowej wartości nieruchomości niezależnie od tego, z jakich wynikają przyczyn. Zbędne jest wyjaśnianie dalszych przedstawionych problemów. W odniesieniu do egzekucji sądowej z nieruchomości samodzielna regulacja, także co do biegłych dokonujących wyceny, jej sposobu i podstawy, zawarta jest w kodeksie postępowania cywilnego i wydany w oparciu o ten akt prawny rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52). Z tych względów ustawa o gospodarce nieruchomościami nie ma zastosowania. Odnośnie do trzeciego zagadnienia wskazać należy, że sąd wyczerpująco wyjaśnił dlaczego nie znalazł podstaw do stwierdzenia, że kwestionowane działania komornika były niezgodne z prawem.

Jednocześnie skarżący podniósł, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na wykorzystanie w toku licytacji opinii o wartości nieruchomości po upływie ustawowego terminu 12 miesięcy od daty jej sporządzenia. Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Przede wszystkim podnieść należy, że uzasadnienie tymi samymi okolicznościami dwóch odrębnych podstaw przyjęcia skargi do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.) narusza zasady logiki. Nie może bowiem zaistnieć sytuacja, w której ten sam problem stanowi tak skomplikowane zagadnienie natury prawnej, że konieczne staje się

rozstrzygnięcie go przez Sąd Najwyższy i jednocześnie staje się przyczyną oczywistego naruszenia prawa, widocznego bez głębszego namysłu dla przeciętnego prawnika. Taki sposób konstruowania skargi kasacyjnej jest pozorowaniem występowania w sprawie okoliczności publicznoprawnych, w oparciu o które Sąd Najwyższy dokonuje oceny na podstawie art. 398⁹ k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.). Ponadto, jak wykazano wyżej, zarzucana wadliwość i naruszenie przepisów prawa nie znajduje potwierdzenia.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. *a contrario* odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania i orzekł o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym na podstawie §§ 19 i 20 w zw. z § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, znajdującego zastosowanie w sprawie na mocy § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

jw

I.n